

14

TÁN THÁN TỪ Interjections

Tán Thán Từ ‘exclamational expressions’ or ‘interjections’ are terms for praising or exclaiming about any existence related to the speaker or listener, widely used in conversation or casual talk. This is a compound term comprised of *tán* ‘praises’ *thán* ‘complaints’ and *từ* ‘word’. Some authors call this part of speech *cảm thán từ* ‘terms for sentiments and complaints’.

Tán Thán Từ Thông Dụng – Common Exclamational Expressions:

a, ái chà, áy, cha chả, cha mẹ ơi, chà, chèn đéc ơi, đẹp đi, đáng kiếp, ê, giỏi ơi, giỏi, giỏi dữ, giỏi quá, hoan hô, hú hồn, hừ, hừ, khôn kiếp, mẹ kiếp, ngoan quá, ô, ô hay, ôi, ối, ối chà, ối giỏi ơi, thôi, thôi chết, thôi bỏ đi, thôi đi. trời ơi, tuyệt quá, úi chà, úi dà

In turn, these interjections again are categorized into two subgroups: those commonly used in the North and others in the South.

Southerners’ interjections:

cha chả, cha mẹ ơi, chèn đéc ơi, đẹp đi, đáng kiếp, giỏi giỏi quá, giỏi dữ, hoan hô, hú hồn, hừ, nè, thôi chết, thôi bỏ đi, thôi đi, trời ơi, úi chà

Northerners’ interjections:

a, à, ái chà, áy, chà, ê, giỏi ơi, hừ, khôn kiếp, mẹ kiếp, ngoan quá, ô hay, ồ, ôi, ối, ối chà, ối giỏi ơi, ôi thôi, này, úi dà

Practically, due to the fact that people in the North have migrated to the South and the intelligibility is highlighted with code mixing. As a result these terms are used without any crucial discrimination. By listening to these terms, learners are able to tell where the speakers come from.

I. Tổng Quát – General

Literally, *tán thán từ* are ‘words for praising or complaining’. This word class is rarely found in formal documents. Advertisements are replete with exclamational expressions. It is also found in personal letters. To accommodate learners with a clear cut of their meanings, interjections are split into three main categories: *tán* ‘praising’ and *thán* ‘complaining’, and the neutral one, which is applicable to other cases.

II. Các Loại Tán Thán Từ – Types of Interjections

As stated earlier, three types of interjections are: *tán từ* ‘interjections for praising’, *thán từ* ‘interjections for complaining’, and neutral interjections for exclaiming, called *cảm thán từ* ‘quasi-interjection’.

A. Tán từ – Interjections for Praising

Interjections for praising are of a few. Culturally, the Vietnamese do not praise others frequently.

✿ *A* ‘ah’: displaying surprise, joy or excitement.

A! Anh đến rồi! ‘Ah! you have come at last!’ (surprise)

A! Mẹ về rồi! ‘Ah! Mom is home!’ (joy)

A! Được rồi! ‘Ah! I got it.’ (excitement)

✿ *Cha chả* ‘wow’: an indication of amazement

Cha chả, hôm nay sao anh sộp vậy? ‘Wow, how come you’re so generous?’

Cha chả! Lại đi xe mới! ‘Wow! Another new car again!’

✿ *Chà* ‘oh, oh well’: an indication of surprise or regret

Chà! Chị mặc áo mới vừa vặn đẹp quá! ‘Oh, your new dress looks really good on you.’

Chà! Tôi lại quên cái điện thoại trong xe. ‘Oh well, I forgot my cell phone in the car.’

✿ *Giỏi* ‘very good’: widely used by parents to children or seniors to their juniors. Sometimes it can be used sarcastically.

Giỏi! Con làm giỏi lắm. ‘Very good! Good job you did.’

Giỏi! Làm bể cái ly mới của tôi rồi. ‘Very good! (You) have broken a new glass of mine.’

✿ *Giỏi quá* ‘nice job’: an indication of honest comment. In case it is extended to *giỏi quá mà*, then it becomes a complaint or an irony. See *giỏi quá mà* or *giỏi dữ* ‘how nice’ in part C in the following pages of this chapter.

Giỏi quá! Con tôi giỏi quá! ‘Nice job! There is a good child.’

✿ *Hoan hô* ‘bravo’: an indication of enthusiasm, excitement.

Hoan hô chị Mai! Hoan hô chị Mai! Chị thật xuất sắc! ‘Bravo Mai!
Bravo Mai! You really are excellent.’

✿ **Ngoan quá** ‘so good’: an indication of good personality
Ngoan quá! Con tôi ngoan quá. ‘So good! There is a good child.’

✿ **Ô** ‘oh’: an indication of surprise or amazement.
Ô, lạ thật! Tại sao như vậy? ‘Oh, how strange! How could it be?’

✿ **Tuyệt quá** ‘excellent’: an indication of strong feeling or dismay.
Sometimes one would say *tuyệt cú mèo* ‘an excellent owl’, slang for something ‘excellent’.

Tuyệt quá! Cú banh tuyệt quá! ‘Excellent! The ball as so beautiful.’

Tuyệt cú mèo! Ngón đàn tuyệt quá! ‘Excellent! The guitarist’s execution was excellent!’

B. Thán Từ – Interjections for Complaining

Unlike its partner, interjections for praising, this type of complaining has a great variety of ways to complain, criticize. What is special about this is that learners may sometimes find kinship terms used in daily conversations. Of course most of the cases of this type are negative.

ái chà, áy, cha mẹ ơi, chèn đéc ơi, đẹp đi, đáng kiếp, ê, giờ ơi, giỏi dữ, hú hồn, hừ, hừ, khôn kiếp, mẹ kiếp, ngoan quá, ô, ô hay, ôi, ối, ối chà, ối giờ ơi, thôi, thôi chết, thôi bỏ đi, thôi đi. trời ơi, úi chà, úi dà

✿ **Ái chà** ‘ouch’: this interjection is used widely in the country.

Ái chà! Đau quá! ‘Ouch! It hurt.’

Ái chà! Tại sao em nhéo anh. ‘Ouch! Why did you pinch me?’

✿ **Áy** ‘no’: an indication for negation, refusal or discontent.

Áy! Đừng làm vậy. ‘No! Don’t do that.’

Áy! Không phải thế! ‘No! Not that way.’

Áy! Mẹ không được làm thế. ‘No. You ought not do that.’

✿ **Cha mẹ ơi** ‘oh dear’: an indication of extreme surprise or distress, used mainly in the South. Lit.: ‘oh my parents’

Cha mẹ ơi! Đờn thuở nhà ai mà con dám chửi lại mẹ kìa! ‘Oh dear!

Where in the world can you find a child who talks back to her mom that way!’

✿ **Chèn đéc ơi** ‘what in the world’: this interjection is widely used in the southernmost part of the country with a variant *mèn đéc ơi*.

Chèn đéc ơi! Mà làm gì vậy (vậy)? ‘What in the world are you doing?’

✿ **Chết tôi rồi** ‘woe me’: an indication of grief, despair or misery.

Chết tôi rồi! *Sao mà tôi khổ thế này.* ‘Woe me! Am I so miserable.’

✽ **Đẹp đi** ‘knock it off’: an indication of disappointment.

Đẹp đi! *Thấy mặt là xin tiền!* ‘Knock it off! Stop asking me for money.’

✽ **Đáng kiếp** ‘it serves him right’: it is like a curse to condemn someone.

Đáng kiếp! *Cái quân đó thì nên cho vào tù hết là vừa!* ‘It serves him right! Such a detestable guy ought to be imprisoned.’

✽ **Đồ chết dịch** ‘damned you’: this is a condemnation toward someone whom the speaker hates. Lit.: ‘you died of epidemic’. Variant: **đồ chết tiệt**. Both are commonly used in the South.

Đồ chết dịch! *Tao mà bắt được mày thì biết tay tao.* ‘Damn you! See if I get hand on you.’

✽ **Giỏi dữ** ‘how nice’: a sarcastic expression for nuisance or anger. Variant: **giỏi quá mà** ‘how too nice’.

Giỏi dữ! *Cái bình thủy của tôi bể rồi.* ‘How nice! You broke my thermos bottle.’

Giỏi quá mà! *Chị làm hư bột hư đường của em hết rồi nè.* ‘How nice! You have spoiled all the powder and sugar of mine.’ (You have messed all up what I have planned.)

✽ **Giời ơi** ‘oh my gosh’: an exclamation, used only in the Northern dialect.

Giời ơi! *Cái gì trong này mà nặng thế!* ‘Oh my gosh! What’s in this bag that is so heavy!’

✽ **Hú hồn** ‘boy’: this exclamation is only for displeasure, disapproval or contempt.

Hú hồn! *Suýt nữa là chúng ta đụng phải chiếc xe kia rồi.* ‘Boy We narrowly missed the other car.’

✽ **Hừ** ‘ugh’: an indication of disbelief, bewilderment or contempt.

Hừ! *Ai mà tin anh nói.* ‘Ugh! Who’s going to believe you now.’

✽ **Hừ** ‘hmm’: an indication of disagreement, perplexity or annoyance.

Hừ! *Không thể nào! Không thể nào!* ‘Hmm! It can’t be! It can’t be.’

✽ **Khốn kiếp** ‘oh damn’: an interjection for anger or being upset.

Khốn kiếp! *Mày làm tao trễ nữa rồi.* ‘Oh damn! You made me late again.’

✽ **Mẹ kiếp** ‘damnation’: an exclamation of anger or disappointment.

Mẹ kiếp! *Đứa nào làm vệt cái xe của tao rồi.* ‘Damnation! Some lad made a scratch to my car.’

✽ **Ôi** ‘oh, alas’: an exclamation of satisfaction of disappointment, but mostly the latter use. No comma is necessary after *ôi*.

Ôi cuộc đời đẹp làm sao! ‘Oh, life is so beautiful!’

Ôi sao tôi khổ thế này! ‘Alas! How come my life is so miserable.’

Ôi bao nhiêu công lao bỏ hết rồi. ‘Alas! All the efforts are gone.’

✿ **Ôi** ‘aw, my goodness, Holy God’: an exclamation to express commiseration, pain, disbelief, despair, or self-complaining. **Ôi** can be combined with other terms for stronger expressions: *chà, giờ ơi, trời ơi, ...*

Ôi! *Nó giết tôi chết mất.* ‘Aw! He must try to kill me.’

Ôi chà! *Sao tôi ngu quá vậy.* ‘Aw! Why am I so stupid.’

Ôi giờ ơi! *Con mà đi đánh bố.* ‘My goodness! Son beating his dad.’ {N}

Ôi trời ơi! *Xin ngài giúp con thoát cảnh đau khổ này.* ‘Holy God! May we be blessed to overcome this miserable plight.’ {S}

✿ **Thôi** ‘stop it’: an exclamation of being upset.

Thôi! *Đừng nói chuyện ấy/đó nữa.* ‘Stop it! Don’t talk about it any more.’

✿ **Thôi cha** ‘stop it, man’: an interjection of mild objection.

Thôi cha! *Đừng có xạo nữa.* ‘Stop it, man! Stop finking out.’

✿ **Thôi bỏ đi** ‘forget it’: a mild objection or forgiveness.

Thôi bỏ đi! *Lần sau đừng có làm vậy nữa.* ‘Forget it! Next time don’t do it again.’

✿ **Thôi chết** ‘good grief’: an exclamation of dismay or regret.

Thôi chết! *Tôi lại quên khoá cửa nhà rồi.* ‘Good grief! I forgot to lock the front door again.’

✿ **Thôi đi** ‘no way’: an exclamation for ‘no’ under circumstances.

Thôi đi! *Từ rày về sau tôi không còn tin anh nữa.* ‘No way! From now on I won’t ever trust you any longer.’

✿ **Trời ơi** ‘Gee’: an expression of disappointment.

Trời ơi! *Ai làm gãy mấy cây hoa hồng của tôi rồi.* ‘Gee! Someone broke my rose plants.’

✿ **Úi chà** ‘oh dear me’: this is a variant of *ôi* {N} used widely in the South. Also *úi dà*.

Úi chà! *Mới mua xe mới nữa hả?* ‘Oh dear me! Just bought a new car?’

Úi dà! *Cứ làm dáng hoài!* ‘Oh dear me! Keep putting on airs, huh?’

C. Tán Thán Từ Trung Hoà – Neutral Interjections

Neutral interjections do not intend to praise or complain anything. Possibly they are capable of expressing encouragement or suggestion

✿ **Coi chừng** ‘watch out: is to ask or get someone else’s attention.

Coi chừng! *Có xe chạy tới kia.* ‘Watch out! Cars are coming.’

Coi chừng! *Trong nhà đó có chó dữ đó.* ‘Watch out. There are aggressive dog in that house.’

✽ **Dô** ‘hooray, cheer’: an exclamation to cheer or encourage someone.

Dô! *Một hai ba, dô?* ‘Hooray! One, two, three, hooray!’

Dô! Dô! *Cạn hết ly này.* ‘Cheer! Cheer! Bottoms up this glass.’

✽ **Ê** ‘hey’: an exclamation to call attention or to cause surprise.

Ê! *Mấy người làm gì đó?* ‘Hey! What are you guys doing there?’

Ê bạn! *Ở đây có quán cà phê nào không?* ‘Hey buddy! Is there any café near here?’

✽ **Hỡi** ‘(my) dear’: an exclamation to appeal to someone.

Hỡi các bạn! *Chúng ta hãy làm một cái gì cho đất nước mình!* ‘My dear friends! Let’s do something for our beloved country!’

✽ **Này** ‘now, eh’: to address someone {N}. It can stand before or after the agent. In case it stands after the agent, the idea is softened and sounds more intimate.

Này! *anh ăn cơm trước đi.* ‘Now, you can eat your dinner first.’

Này anh kia! *Đứng làm gì đó.* ‘Eh you! What are you standing there for?’

✽ **Nè** ‘here, eh’: to address someone {S}, a variant of *này*.

Nè! *Chị đọc trước đi.* ‘Here. You read it first.’

Nè Mai! *Mày có biết ai bán xe rẻ không.* ‘Eh Mai! Do you know anyone who has a cheap car for sale?’

✽ **Ô hay** ‘oh well, what the heck’: an indication of disapproval, or objection.

Ô hay! *Cái chị này nói nghe hay nhỉ?* ‘Oh well, what you said sounds nonsense to me.’

Ô hay! *Chúng tôi đâu có muốn vậy.* ‘Oh well, we all never wanted it that way.’

Ô hay cái cô này, sao cứ đứng đó cười hoài vậy? ‘What the heck are you standing there and smiling?’

Ô hay cái anh này, cứ hỏi tôi hỏi lui cùng câu đó là sao? ‘What the heck! Why do you keep asking the same question again and again?’

III. Câu Tán Thán Thông Dụng – Ecphonesis

Interjectional phrases are used widely in conversations. They express the speaker’s view about people, things around them.

Normally there are two types of ecphonesis – emotion and manner.

A. Câu Tán Thán Tình Cảm – Emotional Ecphonesis

In phrases, terms like *chưa*, *gì đâu*, *kìa*, *lạ vậy*, *quá*, *thật* ... are used.

✽ Phrase with *chưa*.

Đẹp chưa! ‘Isn’t that cute?’ *Hay chưa!* ‘Isn’t that interesting?’

Nhanh chưa! ‘How fast (it is)!’ *Lạ chưa!* ‘How strange!’

✽ Phrase with *gì đâu*.

Hôm nay là ngày gì đâu! ‘What a day!’

Mấy người đó làm ăn gì đâu! ‘What a nuisance those guys are!’

✽ Phrase with *kìa*.

Xem kìa! Đẹp quá! ‘Look at that! So beautiful!’

Coi kìa! Nó cứ cãi. ‘Look! He keeps talking back to me.’

✽ Phrase with *lạ vậy*.

Đàn ông gì mà lạ vậy! ‘What strange a man!’

Làm ăn gì mà lạ vậy! ‘What a strange way of doing business!’

✽ Phrase with *quá*.

Hôm nay trời đẹp quá! ‘What a beautiful day today!’

Tội nghiệp thằng bé quá! ‘What a pity for the boy!’

✽ Phrase with *thật*.

Thật là một ngày hạnh phúc! ‘What a happy day!’

A cái thằng Nam này láo thật! ‘What a nuisance this guy Nam is!’

B. Câu Tán Thán Thái Độ – Manneristic Ecphonesis

Manneristic ecphonesis reflects the speaker’s attitude toward things around her or him: *cùng*, *hỡi*, *này*, *oi*, ...

✽ *Cùng* ‘to’: an appeal to peers or fellow countrymen.

Cùng các bạn thân mến! ‘To my dear friends!’

Cùng tất cả đồng bào trong khu tôi. ‘To all fellow countrymen in my region!’

✽ *Hỡi* ‘to: an appeal from a high ranking official to his subordinates or from a chief of state to his/her people. In ritual ceremony, *hỡi* is used to call for witness of the spirits.

Hỡi quốc dân đồng bào! ‘To my beloved fellow countrymen!’

Hỡi các anh linh đã bỏ mình vì tổ quốc! ‘To the sacred spirits that have sacrificed for the sake of the country!’

✽ *Này* ‘hey, by the way’: to call for attention.

Này các bạn, xin nghe đây! ‘Hey friends! May I have your attention, please.’

Này các em, hãy giữ yên lặng. ‘Hey kids! Don’t be noisy.’

À *này*, xin cho tôi hỏi một câu. ‘By the way, may I have a question for you.’

✱ **Ơi** ‘hey, oh my dear, dear’: there is no exact English equivalent to this interjection. It has a close relationship to the particle that will be introduced shortly. This is a friendly term for calling one’s attention. Normally it goes with *này*.

Các bạn ơi! Ra đây mà xem ông có râu không có miệng nè. ‘Hey guys! Look at that man. He has bushy beard and moustache but no mouth!’

*Này anh em ơi, giã cho thật đều, giã cho thật nhanh, ...*⁴⁶ ‘Oh my dear friends, pound steadily, pound fast with your pestles (on the rice in the mortar), ...’

IV. Tán Từ Lễ Phép – Exclamatory Politeness

Vietnamese has a special interjection, *dạ*, called marker for politeness. It has dual meanings: primarily, it is an indication of reception of messages, and secondly, an indication of agreement to the suggestion, request or command.

Despite whatever indication, it must come first with a nod of the head.

Mom: *Thanh ơi!* ‘Thanh!’

Thanh: *Dạ!* (indication of reception)

Mom: *Con ăn kem không?* ‘You want some ice cream?’

Thanh: *Dạ, ăn.* ‘Yes mom, (I do).’

To address a senior, one must use *dạ* + *thưa* to begin a conversation.

Ngọc (greeting her grandpa): *Dạ thưa ông ngoại.* ‘Hi, grandpa.’

Grandpa: *Ừ. Có mẹ ở nhà không con?* ‘Uh. Is your mom home, dear?’

Ngọc: *Dạ thưa ông ngoại, mẹ con có ở nhà.* ‘Yes, grandpa, my mom is home.’

For an agreement, *dạ* may be followed by *vâng* {N}: *Dạ vâng.*

Mom: *Minh ơi! Tối giờ rồi, làm bài tập đi con.* ‘Minh! It’s time to do your homework, dear.’

Minh: *Dạ vâng.* ‘Yes, mom.’

Tóm tắt – Summary

⁴⁶ *Khúc Ca Ngày Mùa*, Lam Phương

Tán thán từ ‘interjections’ are terms for praising or exclaiming. By now learners are able to distinguish three main forms of interjection: Interjection for praising, interjection for complaining and quasi-exclamation. Each has two subgroups: interjections commonly used by people in the North and others by people from the South.

- Interjection for praising is called ‘tán từ’: *a, cha cha, chà, giỏi, giỏi quá, hoan hô, ngoan quá, ôi, tuyệt quá.*
- Interjection for complaining is call ‘thán từ’: *ái chà, cha mẹ ơi, chèn đéc ơi, chết rồi, chết tôi rồi, đẹp đi, đáng kiếp, đồ chết dịch, giỏi ơi, giỏi quá mà, giỏi dữ, hú hồn, hú, khôn kiếp, mẹ kiếp, ôi, ôi, ôi chà, ôi giỏi ơi, ôi trời ơi, thôi, thôi cha, thôi chết, thôi bỏ đi, trời ơi, trời đất quỷ thần ơi, úi chà*
- Quasi-exclamation ‘cảm thán từ’ is for encouragement or suggestion: *coi chừng, dō, ê, hỡi, này, nè, ô hay*
- And are able to use other terms as exclamations to show:
 - Emotional ecphosis: *chưa, gì đâu, kìa, lạ vậy, quá, thật,*
 - Manneristic Ecphosis: *cùng, hỡi, này, ơi.*
 - Exclamatory politeness: *dạ, dạ thưa, dạ vâng*